

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФАХ»**

(скрипка, альт, віолончель, контрабас, арфа)

“ Оркестрові струнні інструменти”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

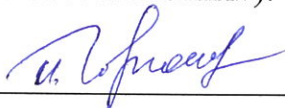
Д н і п р о
2 0 2 5

Розробники: О.М. Кутакова – викладач Дніпровської академії музики;
О.О. Луценко - старший викладач, викладач-методист Дніпровської академії музики

Рецензенти: А.І.Баженов – народний артист України, професор кафедри оркестрових струнних інструментів Київської академії музики
А.О.Мельник – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри оркестрових струнних інструментів ХНУМ ім.І.П.Котляревського

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «ФАХ» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025--2026 навчального року (на основі базової середньої освіти/повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

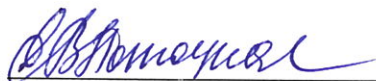
Гарант ОПП

Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «ФАХ» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова ради

Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «ФАХ» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова циклової комісії

«Оркестрові струнні інструменти»

Ольга КУТАКОВА

Розробники: О.М. Кутакова – викладач Дніпровської академії музики;
О.О. Луценко - старший викладач, викладач - методист Дніпровської академії музики.

Рецензенти: А.І.Баженов –народний артист України, професор кафедри оркестрових струнних інструментів Київської академії музики.

А.О.Мельник –кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри оркестрових струнних інструментів ХНУМ ім.І.П.Котляревського

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «ФАХ» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2023 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2024--2025 навчального року (на основі базової середньої освіти/повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОПП _____ Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «ФАХ» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова ради _____ Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «ФАХ» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова циклової комісії
«Оркестрові струнні інструменти» _____ Ольга КУТАКОВА_

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень і ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 12	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Денна форма навчання, нормативна частина, цикл професійної та практичної підготовки (фаховий)
Загальна кількість годин – 360	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-3
Вид контролю – поточний контроль, семестровий контроль 1 -5 семестри; підсумкова атестація (екзамен)-VI семестр	освітньо-професійній програма - «Музичне мистецтво»	Семестр –I-VI
	Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Індивідуальні заняття – 218 годин Самостійна робота –142 години

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета дисципліни «ФАХ» спрямована на підготовку студента до концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері, а також виховання найякісніших виконавських навичок оволодінні професійними струнними інструментами.

2.2. Завдання дисципліни «ФАХ» – опанування студентами-інструменталістами високим рівнем професійних навичок гри на академічних струнних інструментах;

- ознайомлення з основними стилями та жанрами інструментальної музики;
- вивчення концертного сольного та ансамблевого репертуару;
- формування навичок сценічної майстерності та роботи над образом.

2.3. Компетентності

Інтегральні компетенції (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у зазначених ситуаціях.

Загальні компетенції (ЗК)

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетенції (СК)

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та вміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

2.4. Програмні результати навчання (РН):

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Програма навчальної дисципліни

Жовтень (початок)	Техничний залик	Техничний залик	_____
Жовтень (кінець)	_____	Академконцерт (2 п'єси або соната)	Прослуховування (Поліфонія та п'єса)
Грудень	Екзамен(старовинна соната або класичний концерт)	Екзамен (велика форма)	Прослуховування (велика форма)
Лютий	Техничний залик	Техничний залик	_____
Березень	Академконцерт (2 п'єси)	Академконцерт (2 п'єси)	Прослуховування програми
Травень	_____	_____	Державний іспит
Червень	Екзамен (поліфонія, велика форма)	Екзамен (поліфонія, велика форма)	_____

**Орієнтовний репертуарний список
клас скрипки:**

Технічний матеріал (гами, вправи, етюди, каприси)

Данкля Ш. Вправи на розвиток техніки лівої руки

Флеш К. - Гами

Кайзер Г.- 36 етюдів

Крейцер Р.- Етюди

Ф.Фіорілло Етюди

Мазас Ф. Блискучі етюди, 1-2т.

Роде П. Етюди, 24 Каприса

Венявський Г. Етюди

Роде П. 24 каприси

Твори поліфонічного склад Телеман Г. 12 фантазій для скрипки соло

Бах Й.С. Сонати та партити для скрипки соло

Твори великої форми

Бах І.С. Концерт a-moll ,E-dur

Брух М. Концерт №1, №2

Венявський Г. Концерт №2 ре мінор ,№1

Верачіні Ф. Три сонати

Вівальді А. концерти, цикл «Пори року»

Віталі Т. Чакона (ред. Дулова, П. Шарл'є)

В'єтан А. Концерти: №№2 ,4,5

Гендель Г. Сонати

Давід Ф. Збірка класичних сонат, тт. I та II

Джемініані Ф. Соната до мінор

Кореллі А. Фолія (ред. Ф. Давида)
Крейслер Ф. Концерт до мажор
Лало Е. Іспанська симфонія
Леклер Ж. Соната ре мажор
Концерт ре мінор
Локателлі П. Соната соль мінор
Мендельсон Ф. Концерт (Ред. А. Ямпольського)
Моцарт В. Концерти: №№3,4,5
Нардіні П. Соната Ре мажор
Руст Ф. Соната
Паганіні Н. Чотири сонатини для скрипки з гітарою
Тартіні Д. Сонати, Концерт
Шпор Л. Концерти: №№7,8,9,11

Твори малої форми

Альбеніс І. Каталонська пісня
Бах І.С. Арія
Бах В.Ф.-Крейслер Ф. Граве
Бетховен Л. Два романси, Адажіо (обр. М. Блока),
Анданте з варіаціями (обр. М. Блока)
Бізе Ж. Квітнева пісня (обр. Д. Циганова)
Старовинна пісенька (обр. Д. Циганова)
Пастораль (обр. Д. Циганова)
Вагнер Р. Листок з альбому (обр. А. Вільгельмі)
Венявський Г. Легенда
Мазурка, Куявяк
В'єтан А. Тарантела
Гендель Г. Арія (обр. К. Флеша)
Глієр Р. Романс
Гомоляка В. Рондо
Дворжак А. Гумореска (обр. А. Вільгельмі)
Мазурка
Циганська пісня
Дебюссі К. Менует
Довженко В. Етюд-картина
Жук О. Гумореска
Жуковський Г. Поема
Інтемеццо
Вальс-ноктюрн
Жербін М. Вокаліз
Домінчен К. Романс
Поема
Іщенко Ю. Маленька партіта
Косенко В. Романс
Мрії

Експромт
Поєма-легенда
Буре
Кирейко В. Капріччіо
Тема з варіаціями
Клебанов Д. Вальс
Леклер Ж. Тамбурін (обр. Ф. Крейслера)
Лисенко М. Токката
Людкевич С. Чабарашка
Лядов А. Балетна п'єса
Сумна пісня
Мазурка
Прелюдія сі мінор
Мартон Б. Колискова і скерцо
Мейтус Ю. Поєма
Ноктюрн
Алегро
Метнер Н. Ноктюрн
Могілевський А. Етюд
Моцарт В. Рондо Сі бемоль мажор
Моцарт В. - Крейслер Ф. Рондо Соль мажор
Нижанківський О. Коломийки
Новачек О. Безперервний Рух
Паганіні Н. Кантабіле
Поппер Д. Пряля
Ріс Ф. Безперервний рух
Сарасате П. Інтродукція та тарантелла
Іспанські танці
Сільванський Н. Скерцо
Скорульський М. Ларго
Скрябін О. Етюд
Солтис А. Танок
Степовий Я. Прелюд
Стеценко К. Романс «Дивлюсь я на ясні зорі»
Сечкін В. Поєма та каприс
Тартіні Дж. Фуга (обр. Ф. Крейслера)
Варіації на тему Кореллі
Хачатурян А. Танець рожевих дівчат з балету «Гаянэ»
Ноктюрн
Цинцадзе С. Колискова
Шопен Ф. Ноктюрн (обр. К. Родіонова)
Етюд фа мінор
Мазурка ля мінор
Штогаренко А. Пісня
Коломийка

Юхновська Н. Поема

Орієнтовний репертуарний список з класу альтя

Збірки вправ та гами

А.Бруні.Школа гри на альті

М.Грінберг.Гами і вправи

І.Гржималі.Вправи і гами в подвійних нотах

Г.Шрадїк.Школа техніки,зошити 1,2

К.Флеш.Гами і арпеджіо

Етюдї та Капрїси

Б.Кампаньолі.41 капрїс,тв.22

Р.Крейцер.42 етюдї

І.Палашко. 24 етюдї,тв.77; 10 етюдів,тв.44

П.Роде.24 капрїси

Ф.А.Хоффмайстер.12 етюдів

М.Терїан.6 етюдів,тв.1

П.Фукс.15 етюдів

Твори поліфонїчного складу

Г.Ф.Телеман.12 фантазїй

І.С.Бах.6 сюїт

М.Регер.3 сюїти,тв.131 а

П.Хїндеміт.Соната № 1,тв.25

І.Петцольд.Сюїта

Твори великої форми

Концерти

Е.Арістакесян.Концерт

І.С.Бах.Концерт Es-dur

І.Х.Бах.Концерт c-moll

К.Ф.Е.Бах.Концерт B-dur

Я.Ванхаль.Концерт C-dur

Я.Верещагін.Концерт

А.Вівальді.Концерт G-dur

Г.Гаврилець.Концерт

Й.Гайдн.Концерт C-dur

Г.Гендель.Концерт h-moll

Д.Давід.Концерт

К.Діттерсдорф.Концерт F-dur

Ж.Колодуб.Концерт

В.Моцарт.Концерти D-dur,Es-dur

А.Ролла.Концерти D-dur,Es-dur

К.Стамиць.Концерти D-dur,A-dur

Г.Ф.Телеман.Концерт G-dur

С.Форсайт.Концерт g-moll

Ф.Хоффмайстер.Концерт D-dur

К.Цельтер.Концерт Es-dur

Р.Цись.Концерт

Сонати та Сюїти

- О.Аріості.Сонати
- П.Базелер.Французська сюїта
- Л.Боккеріні.Соната c-moll
- Д.Бонончіні.Соната D-dur
- Д.Валентіні.Соната № 10.op.5 E-dur
- Я.Ванхаль.Соната Es-dur
- А.Вівальді.Сонати
- Г.Гаврилець.Соната
- Г.Гендель.Сонати № 1-6
- З.Дашак.Українська сюїта
- Ф.Джемініані.Соната f-moll
- Е.Еккельс.Соната c-moll
- Ю.Іщенко.Соната
- П.Крестон.Сюїта
- Б.Марчелло.Сонати
- Дж.Мартіні.Соната
- Ф.Мендельсон.Соната c-moll
- П.Нардіні.Соната f-moll
- Г.Персел.Сюїта
- А.Ролла.Соната
- Ф.Руст.Соната G-dur
- Ян.Стамиць.Соната G-dur
- Г.Ф.Телеман.Сонати
- К.Хаммер.Сонати № 3-4

Ф.Шуберт.Соната

Концертні п'єси та Варіації

Я.Бенда.Граве

Л.Бетховен.Рондо

М.Брух.Романс

К.М.Вебер.Концертні варіації;Анданте та Угорське рондо; Блискучий полонез

Т.Віталі.Чакона

Х.Венявський.Мрії

А.В'єтан.Елегія

Й.Гайдн.Менует

Г.Гендель.Пассакалія

Б.Дваріонас.Варіації

К.Домінчен.Романс

Дж.Енеску.Концертна п'єса

М.Жербін.Вокаліз,Прелюд

О.Зноско-Боровський.Скерцо

Ю.Іщенко.Елегія

З.Компанієць.Поема-монолог

І.Карабиць.Експромт

М.Лисенко.Українська рапсодія;Елегія;Скерцо

Б.Лятошинський.Ноктюрн та Скерцино, тв.65

Г.Ляшенко.Прелюд,Арієтта,Танок;Роздум

М.Маре.Фолія

Д.Мійо.4 портрети

В.Моцарт.Тема з варіаціями

Л.Ревуцький.Прелюдії

А.Ролла.Тема з варіаціями;Рондо;Дівертисмент;Концертний етюд

Дж.Россіні.Скерцо

Х.Синдінг.Престо

М.Скорик.Речитатив

Х.Туріна.Анданте

Е.Хубаї.Концертна п'еса

С.Цинцадзе.Романс,Хорумі

Р.Цись.Українська рапсодія

Л.Шукайло.Пассакалія,Рапсодія

Р.Шуман.Адажіо та Аллегро

Ансамблі

І.С.Бах.Інвенції

К.Ф.Е.Бах.Дуети для альтів

А.Вівальді.Концерт для 2-х альтів

А.Враницький.Концерт для 2-х альтів

Й.Гайдн.2 Сонати для скрипки та альту

Г.Гендель.Чакона для скрипки та альту

Я.Калівода.Дуети для скрипки та альту

М.Лисенко.Тріо для 2-х скрипок та альту

В.Моцарт.Дуети для скрипки та альту

Н.Пейко.Соната для скрипки та альту

Г.Ф.Телеман.Концерт для 2-х альтів

Л.Шпор.Дует для скрипки та альта

Орієнтовний репертуарний список з класу віолончелі

Твори великої форми Сюїти, сонати соло

І.С.Бах. Сюїта №1-6
Е.Ізаї. Соната
З.Кодай. Соната
М.Регер. 3 сюїти соло
П.Хіндеміт. Соната

Сюїти, сонати для віолончелі і фортепіано

А.Аріості. Соната (ред. С.Кальянова)
Ж.Бар'єр. Соната (ред. С.Кальянова)
Ж.Бреваль. Соната
А.Боккеріні. Соната
Д.Валентіні. Соната
К.Вебер. Соната
Г.Гендель. Сонати g-moll, F-dur
Й.Гайдн. Соната
Г.Кассадо. Соната
А.Капорале. Соната
П.Локателлі. Соната
Е.Лейс. Соната
П.Нардіні. Соната
Б.Сечкін. Сюїта «Естонські враження»
К.Тессаріні. Соната
М. де Фалья. Іспанська сюїта
Ф.Франкер. Соната

Концерти та балади

І.С.Бах. Концерт
Ф.Е.Бах. Концерт
Й.Х.Бах. Концерт
С.Барбер. Концерт
Л.Боккеріні. Концерти B-dur, D-dur, C-dur
Б.Бріттен. Концерт-симфонія
А.Бабаджанян. Концерт
А.Вівальді. Концерти G-dur, C-dur, D-dur, g-moll
А.Владигеров. Концертна фантазія
Й.Гайдн. Концерти C-dur, D-dur
Г.Гендель. Концерт h-moll
Р.Глієр. Концерт
А.Дворжак. Концерт h-moll
Ж.Дюпор. Концерт e-mol

А.Жоліве. Концерт
Ю.Крейн. Концерт
Е.Лало. Концерт
В.Моцарт. Концерт
Д.Мійо. Концерт
А.Онеггер. Концерт
А.Піатті. Концерт
К.Сен-Санс. Концерт
А.Соре
П.Хіндеміт. Концерт
Д.Тартіні. Концерт
А.Хачатурян. Концерт-рапсодія. Концерт
С.Цинцадзе. Концерт

Р.Шуман. Концерт
Е.Елгар. Концерт

Камерні сонати

С.Барбер. Соната
І.С.Бах. 3 сонати
Л.Бетховен. 5 сонат
Б.Бріттен. Соната
Й.Брамс. Сонати e-moll,
Е.Григ. Соната
К.Дебюссі. Соната
Е.Капп. Соната
Ю.Крейн. Соната-фантазія

Ф.Мендельсон. Сонати
Б.Мартіну. Соната
П.Хіндеміт. Соната
К.Хачатурян. Соната
Ф.Шуберт. Соната
Ф.Шопен. Соната
Р.Штраус. Соната
А.Штогаренко. Соната

Варіації

Л.Бетховен. Варіації Es-dur
А.Динов. Варіації на тему Генделя
А.Кореллі. Фолія (обр. Б.Доброхотова)
Ф.Мендельсон. Варіації
Б.Мартіну. Варіації на словацьку тему
М.Маре. Фолія
О.Респігі. Тема з варіаціями

Твори малої форми

А.Аббасов. Поема

І.Альбеніс. Малагуенья. Кордова (обр. Г.Пеккера)
В.Барвінський. Думка. Гумореска. Колискова
Й.Брамс. 3 інтермеццо. 5 п'єс
І.С.Бах. Арія. Аріозо. Адажіо. Сициліана
Бах-Гуно. Аве Марія
Ф.Е.Бах. Граве
Л.Боккеріні. Рондо
А.Василенко. Танець
К.Вількомірський. Поема
К.Вебер. Адажіо, Рондо
А.Вівальд
Г.Гендель. Арія. Ляргетто. Лярго (перекл. Г.Пеккера)
Р.Глієр. П'єси. Романс
К.Глюк. Мелодія
Е.Гранадос. Інтермеццо. Іспанські танці №1-2
Дж.Деплан. Інтрада
К.Дебюссі. Місячне сяйво. Менестрелі. Арабески
А.Дворжак. Рондо. Лісова тиша. Полонез. Спогад. Експромт. Фуріант (обр. О.Власова)
Є.Дога. Романс
Ж.Ібер. Маленький білий віслучок
М.Жербін. 3 п'єси для віолончелі і ф-но
А.Жовіле. Ноктюрн
А.Зноско-Боровський. Імпровізація та гумореска
З.Кодай. Адажіо
В.Косенко. Концертний етюд. 2 п'єси
Ф.Куперен. Пастораль
Г.Кассадо. Танець зеленого диявола
М.Лисенко. Елегія «Сум»
Б.Лятошинський. Мелодія
В.А.Моцарт. Ляргетто
Ф.Мендельсон. Пісня без слів D-dur
Д.Поппер. Пряля. Полювання. Танець Ельфів
М.Равель. Павана. Хабанера. Малагуенья
В.Сечкін. Легенда. Романс. Балада. Колискова. Етюд-картина «Супутник»
К.Сен-Санс. АLEGRO-апасіонато
Я.Степовий. Танок
Й.Сук. Мелодія (обр. О.Власова)
Б.Сметана. Спогад. Полонез
Ж.Сенайє. АLEGRO-апасіонато
К.Стаміц. Адажіо, АLEGRO
П.Тортельє. 3 маленькі п'єси
М.де Фалья. Танець вогню
Д.Фрескобальді. Токката
Ф.Франкер. Сициліана та ригодон

Г.Форе. Елегія. Сициліана. Пробудження. Жалоба
П.Хіндеміт. Фантазія
С.Цинцадзе. Чонгурі. 5 п'єс

Шопен-Глазунов. 2 етюд
Ф.Шуберт. Аве Марія
Ф.Шопен. Хромантичний етюд. Ноктюрн. Вальси. Мазурки. Полонези
К.Шимановський. Пісня Роксани
А.Штогаренко. Жартівливий марш
Р.Шуман. Фантастичні п'єси. 5 п'єс у народному стилі. Адажіо і алегро
Ю.Щуровський. Танець-рондо

Орієнтовний репертуарний список з класу контрабасу

Твори великої форми

Й.Аберт. Концерт G-dur;
Р. Азархін. Сюїта для контрабасу соло
1) Чакона;
2) Тема з варіаціями;
3) Мелодія;
4) Прелюдія.
І.С.Бах. Сюїти для віолончелі соло, переклад професора Хоменка В.
І.Х. Бах. Концерт (в оригіналі для альту з оркестром)
А. Богатирьов. Концерт F-dur;
Д. Боттезіні. Концерт fis-moll;
Ж. Ванхаль. Концерт
А. Вівальді. Концерт a-moll (в оригіналі для скрипки з оркестром), переклад Ракова Л.М.
Д.Гейер. Концерт a-moll;
І. Гейзль. Концерт E-dur;
Й. Граб'є. Концерт G-dur;
Б. Дваріонас. Тема з варіаціями;
Д. Драгонетті. Концерт G-dur;
К. Діттерсдорф. Концерт E-dur;
В. Д'яченко. Концертіно;
К. Іванов. Концерт a-moll;
Г. Конюс. Концерт
Г. Ласка. Концерт;
Е. Мілка. Концерт;
А. Мойсль. Концерт a-moll;
В.А Моцарт. Концерт B-dur (в оригіналі для фагота з оркестром), переклад Хоменка В.
Г. Окань. Концерт D-dur для контрабасу з оркестром (переклад для контрабасу і фортепіано автора) Дніпро, 2006р.
Г. Окань. П'ять сюїт для контрабасу соло, Дніпро, 1997р.
1) Українська сюїта, ор.40, №1:

- Прелюдія;
 - Інтермеццо;
 - Хорал;
 - Рондо.
- 2) Італійська сюїта, ор.40, №2:
- Прелюдія;
 - Канцона;
 - Імпровізація;
 - Тарантелла.
- 3) Російська сюїта, ор.40, №3:
- Прелюдія;
 - Романс;
 - Скерцо;
 - Рондо.
- 4) Польська сюїта, ор.40, №4:
- Прелюдія;
 - Мазурка;
 - Новелетта;
 - Полонез.
- 5) Німецька сюїта, ор. 40, №5:
- Прелюдія;
 - Медіатіон;
 - Менует;
 - Варіації.

Г. Окань Варіації для контрабасу і фортепіано на 2 теми із опери М.В.Лисенка «Наталка Полтавка».

В.Піхль. Концерт D-dur.

Ф.Сімандл. Концерт G-dur.

В.Співаковський. Варіації

Ф.Фонтен. Концерт.

Г.Фріба. Сюїта в старовинному стилі.

Ф.Хертль. Концерт

Е.Штейн. Концерт.

Е.Шпергер. Концерт.

Й.Шторх. Концерт.

Сонати

Ф.Абако. Соната a-moll.

А.Аріості. Сонати №2,4.

Л.Бетховен. Соната F-dur (в оригіналі для валторни).

І.Білло. Соната e-moll.

А.Богатирьов. Соната G-dur.

Б.Галуппі. Соната.

Г.Гендель. Соната g-moll.

Г.Екклс. Соната a-moll.

А.Журбін. Соната g-moll.

А.Журбін. Соната d-moll.
С.Магиденко. Соната.
В.А.Моцарт. Соната №4.
А.Наседкин. Соната a-moll.
Г.Литинский. Соната d-moll.
Г.Окань. Соната.
К.Сен-Санс. Соната c-moll.
Ж.Сенайе. Соната d-moll.
Ф.Фаркаш. Соната.
В.Де Феш. Соната.

Твори малої форми

П.Ангерер. Славлення.
В.Арутюнян. Експромт.
А.Богатирьов. Елегія ор.63, №1. Перекладення В.Хоменка.
Д.Боттезіні.
- Старий Робін Грей;
- Елегія;
- Мелодія;
- Тарантелла.
П.Владігеров. Ласка. Обробка Р.Азархіна.
В.Власов. Мелодія.
А.Вівальді. Адажіо.
І.Гертович. Романс.
Д.Гершвін\Р.Азархін. Сюїта із опери «Поргі і Біс»:
- колискова;
- пісня Сірини;
- танок та пісня;
- пісня Поргі;
- пісня Поргі (під банджо);
- молитва Сірини;
- фінал.
Д.Гершвін. Голуба рапсодія.
С.Глазунов. Іспанська серенада.
Г.Гольтерман. Ноктюрн.
Р.Глієр.
- прелюдія;
- скерцо;
- інтермецо;
- тарантела.
С.Джоплін. Актор естради.
К.Дільман. Інтродукція та Алегро
В.Кац. Роздум.
В.Кирейко. Ескізи, переклад В.Білякова.
В.Косенко. Скерцино.
Д.Кривицький. Варіації на англійську тему.

С.Кусевицький.
- Анданте;
- мініатюрний вальс;
- сумна пісня;
- гумореска.
Ф.Ліст. Рапсодія №2, переклад для контрабасу и ф-но Г.Оканя.
М.Лисенко. Елегія, переклад В.Білякова.
Л.Левітова. Ноктюрн.
Ф.Мендельсон. Пісня без слів.
Ю.Мейтус. АLEGRO.
В.А.Моцарт. Менует.
В.Монті. Чардаш, переклад Г.Оканя.
Г.Окань.
- Романс;
- мелодія;
- тарантела;
- концертний етюд;
С.Павленко. Три п'єси:
1) Скерцо;
2) Інтермецо;
3) Етюд.
Н.Паганіні. Кантабіле. Переклад для контрабасу і ф-но Г.Оканя.
Д.Поппер. Тарантела.
М.Понсе. Естреліта.
І.Рафф. Тарантела.
Ю.Свенсен. Романс. Переклад І.Гертовича. К.Сен-Санс. Арія для контрабасу.
Аллегро appassionато. Слон.
Ф.Сімандл. Дивертисмент. Редакція В.Білякова.
М.Сокуральський. Ларго.
П.Сокальський. Елегія.
Г.Форе. Елегія.
А.Хачатурян. Ноктюрн із музики до драми М.Лермонтова «Маскарад».
Переклад Р.Азархіна.
Н.Чайкін. Варіації на тему української народної пісні «Взяв би я бандуру». Редакція В.Білякова.

Орієнтовний репертуарний список з класу арфи

1 курс

М.Гранжані “Мрії”, “Ноктюрн”, “Баркарола”
Де ван Кемпен Варіації на уельський гімн
Б.Андре Сюїта “Спеції”, “Фісташка”, “Кориця”
А.Пахельбель “Канон”
М.Гранжані “Сициліана”, “Прелюдія”
Г.Густавсон “Жарт”, “Мавританський сад”

Ж.Колодуб “Веснянка”, ”Бугі-вугі”

І.Беркович “Прелюдія”

Г.Ренъє “Біля струмка”

Н.Бокса Етюд зшит 1 №№1-10

Я.Дюссек Соната

2 курс

Б.Андре Варіації “Тістечка”

Дж.Томас Варіації “Прощання менестреля з Батьківщиною”

К.Ф.Бах “Сольфеджіо”

М.Скорик “Спомин”, “Аркуш до альбому”

Ж.Альберті “Для сеньорити”

В.Сокальський “У гаю”

А.Поссе “Гра хвиль”

В.Тихонова “Розмова вітру та роси”, ”Грибний дощ”, “Зламане дерево”

А.Хассельманс “Меланхолійна серенада”

Б.Андре сюїта “Спеції” “Фісташка”, “Кола”

Дж.Обертюр Етюд №№1-12

Ж.Б.Кардон Соната

Б.Добродінський Сюїта “Бароко”

3 курс

А.Вівальді Концерт для арфи з оркестром До мажор 1 ч.

Г.Ф.Гендель “Пассакалія”

А.Хассельманс “Прядка”

Д.Хенсон -Конан Варіації “Бароко - Фламенко” 2 опус

Б.Андре сюїта “Спеції” “Імбир” “Ваніль”

М.Лисенко “Момент розпачу”

Г.Телеман “Фантазія”

Й.Брамс “Вальс”

А.Кореллі “Адажіо”

С.Вейс “Прелюдія”

Ф.Годфруа “Єлова арфа”

Н.Бокса Етюд зшит 2 №№11-20

Ф.Нодерман Соната

4 курс

Дж.Вагензейль Концерт для арфи з оркестром 1 ч

Г.Ф.Гендель “Чакона”

Д.Хенсон-Конан “Наталіана”

М.Барвінський “Думка”

А.Муха “Балеринка”

Є.Андреев “Сувенір”

А.Хассельманс “Маргарита за прядкою”

А.Цабель “Біля фонтану”

А.Кос- Анатольський “Анданте”

Ф.Годфруа Етюд №№1-12

Дж.Томас Етюд

Д.Скарлатті Соната

Г.Ф.Гендель Концерт для арфи з оркестром Сі-бемоль мажор, 1ч. або 2 та 3 чч.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лек-ції	Практ.	Лабор	Індив
Тема 1. Опрацювання різноманітних вправ та гам. Закріплення навичок правильної постановки рук.	44			27	17
Тема 2.Етюди ,каприси на різні види техніки . Підготовка до тех.заликів	44			27	17
Тема 3. Старовина соната. Опанування поняттям артикуляції.	44			27	17
Тема 4. Велика форма(концерти, варіації, фантазії тощо)як результат вміння масштабувати отримані навички.	44			27	17
Тема 5. Віртуозні, характерні , розгорнуті концертні п'єси.	44			27	17

Особливості підготовки до концертних виступів						
Тема 6. Робота над звуковидобуванням. Повільні, кантиленні п'єси різних епох та стилів.	44				27	17
Тема 7. Поліфонічні твори . Особливості “барокового” звуковидобування.	44				27	17
Тема 8.Музика українських композиторів - невід’ємна складова концертного репертуару..	52				29	23
Усього годин	360				218	142

5.Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми індивідуальних занять

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Формування свідомого ставлення до самостійних занять. Нові форми самоконтролю у процесі занять інструктивним матеріалом.	20
Тема 2. Вміння користуватись здобутими навичками у художніх творах. Початок розбору: аналіз форми, змісту, стилю	20
Тема 3. Засоби виразності : види вібрації , застосування вібрації.	20
Тема 4. Інтонування - основа виконавської майстерності. Особливості натурального строю.	20
Тема 5. Звуковидобування як основа занять на струнних інструментах. Важливі критерії самоконтролю і самоаналізу.	30

Тема 6. Підготовка до концертних виступів. Вміння знаходити матеріали для анотацій та висловлюватись на публіці.	10
Тема 7. Ансамбль з концертмейстером - пошуки нових фарб для відтворення задуму композитора. Акустичні репетиції.	58
Тема 8. Опрацювання методичної літератури та застосування теоретичних знань на практиці.	40
Всього годин	218

8. Самостійна робота

<i>№</i>	<i>Тема</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1.	Знайомство та порівняння різних трактувань художніх творів. Власна інтерпретація - основа творчості виконавця.	30
Тема 2.	Систематичні заняття інструктивним матеріалом - запорука міцності та впевненості у виконанні концертної програми.	50
Тема 3.	Читання нот з аркушу.	20
Тема 4	Створення записи готової роботи та аналіз недоліків.	10
Тема 5	Написання анотацій до творів з програм поточного та семестрового контролю	5
Тема 6	Відвідування концертів та вистав . Написання відгуків, вражень у формі есе. Обговорення з викладачем. .	5
Тема 7	Пошуки нових форм творчої самореалізації. Участь у творчих проектах, ансамблевих виступах, конференціях тощо	10
Тема 8.	Читання просвітницької літератури, знайомство з новими методиками та іншими школами.	12
Всього годин		142

9. Методи та технології навчання

Під час проведення занять використовуються такі методи:

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - репродуктивні,
 - проблемні,
 - інтерпретаційні,
 - метод музичних узагальнень.

10. Методи контролю

Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться у формі академічного концерту з метою оцінки результатів навчання та включає:

- виконання твору з повторного або самостійно опанованого репертуару;
- виконання інструктивно-технічного матеріалу;
- прослуховування програми академічного концерту (різнохарактерні п'єси);
- прослуховування програми семестрового іспиту (твір крупної форми, п'єса, поліфонічний твір).

Підсумкова атестація у формі екзамену – здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та включає виконання твору крупної форми, п'єси і поліфонічного твору.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: академічні концерти, семестрові заліки, іспити.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «В» («дуже добре»):

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «С» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «Е» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) не вміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за курс повної загальної (профільної) середньої освіти визначаються згідно

з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392).

Рівень досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів I-II курсів
I. Початковий	1	Здобувач фахової передвищої освіти зовсім не володіє музичним матеріалом твору, демонструє вокально-технічну недосконалість та не в змозі виконати інструктивно-технічний матеріал, а також здійснити жодного представлення процесу художньо-творчого виконання програми.
	2	Здобувач фахової передвищої освіти не володіє музичним текстом значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, має хитку вокальну інтонацію, неспроможний виконати значну частину інструктивно-технічного матеріалу, а також має складнощі художньо-творчого виконання програми.
	3	Здобувач фахової передвищої освіти ледь виконує музичний твір, втрачає у процесі гри цілі речення музичної композиції, має неякісне вокальне звукоутворення; інструктивно-технічний матеріал виконується у надзвичайно повільному темпі.
II. Середній	4	Здобувач фахової передвищої освіти втрачає у процесі гри фрази виконуваної музичної композиції, демонструє недостатню яскравість та округлість вокального тону; представлення інструктивно-технічного матеріалу має систематичний характер помилок у різних видах виконавської техніки.
	5	Здобувач фахової передвищої освіти частково засвоїв основний художній матеріал, припускається дрібних помилок у тексті виконуваних музичних композицій; допускає місцями хитку інтонацію при виконанні вокального твору, формально відтворює художньо-образний зміст творів.

	6	Здобувач фахової передвищої освіти фрагментарно засвоїв основний художній матеріал, припускається дрібних помилок у тексті виконуваних музичних композицій; демонструє задовільне вокальне інтонування, формально відтворює художньо-образний зміст творів.
III. Достатній	7	Здобувач фахової передвищої освіти в цілому засвоїв основний художній матеріал, але припускає дрібні помилки у тексті виконуваних музичних композицій, не завжди використовує спів на опорі при виконанні вокального твору, відтворює художньо-образний зміст творів.
	8	Здобувач фахової передвищої освіти достатньо засвоїв основний художній матеріал, не припускає помилок у тексті виконуваних музичних композицій, демонструє відсутність напруження голосових зв'язок та форсування звуку, відтворює художньо-образний зміст творів.
	9	Здобувач фахової передвищої освіти добре засвоїв основний художній матеріал, не припускає помилок у тексті виконуваних музичних композицій, не допускає хитку інтонацію при виконанні вокального твору, впевнено відтворює художньо-образний зміст творів.
IV. Високий	10	Здобувач фахової передвищої освіти не допускає суттєвих помилок при виконанні програми, володіє прийомами співацького дихання, засвоїв інструктивно-технічний матеріал, впевнено виконує художньо-навчальний матеріал, але ж представлення відповідної музики не розкриває в повній мірі її художньо-образного змісту.
	11	Здобувач фахової передвищої освіти добре знає художньо-навчальний матеріал, але ж виконує його без відповідної даній музиці експресії та емоційного насичення процесу виконавства, вільно використовує регістри співацького голосу та засоби співацької виразності, добре оволодів інструктивно-технічним матеріалом.

	12	Здобувач фахової передвищої освіти глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, демонструє високий рівень володіння інструментом, свідомо, чуттєво заглиблено та технічно упевнено виконав увесь художній матеріал, має широкий за діапазоном, тембрально забарвлений голос, а також розкрив добрі вміння у виконанні інструктивно-технічного матеріалу.
--	----	---

12. Методичне забезпечення

- 12.1. Робоча програма навчальної дисципліни «Фах».
- 12.2. Силабус навчальної дисципліни «Фах».
- 12.3. Методична розробка щодо вивчення технічного матеріалу.
- 12.4. Рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти.
- 12.5. Друковані та електронні матеріали

13..Рекомендована література

Основна

1. Андриевский И. М. Исполнительские средства музыкальн выразительности как интонационная система в современной скрипичной музыке : автореф. дис. ... кан искусствознания. Киев, 1990.
2. Брюн П. История струнного контрабаса (Brun P. Histoire des contrabasses a cordes). — Париж, 1982.
3. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. Київ : Муз. Україна, 1970

4. Гребнева І. В. Формування скрипкового стилю в Concerti grossi А. Кореллі : автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Харків, 2014.
5. Данченко Н. Специфіка комунікації у квартетній творчості французьких композиторів кінця ХІХ – першої половини ХХ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2011.
6. Джеминиани Ф. Искусство игры на скрипке. Трактат о хорошем вкусе в музыке. Учебное пособие. 1-е изд СПб.: Планета музыки, 2016.
7. Єргієв І. Артистичний універсум музиканта-інструменталіста кінця ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... д-ра мистецтвознавства. Одеса, 2016.
8. Жарков А. Тембр как фактор интонирования музыкального произведения // Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2002. Вип. 21 : Музичний твір як процес.
9. Караконов. Б. Софія. Оркестрові труднощі на віолончелі : Ч. 1. Музыка, 1988.
10. Караконов. Б. Софія. Оркестрові труднощі на віолончелі : Ч. 2. Музыка, 1990.
11. Кулаков С. В. Специфіка методики виховання альтиста : метод. рек. Київ : РМК, 1993.
12. Лучанко О. Жанр контрабасового концерту в музично-історичному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. мистецтвознав.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. Лучанко; ЛНМА ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2008.
13. Мужиль В. С. Акустична структура інструментального звукоутворення в музиці ХХ століття: струнно-смичкова група : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2013.
14. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В. Москаленко. – К. : Изд. Киев. гос. конс., 1994.
15. Плянъявский А. История контрабаса (Planyavsky A. Geschichte des Kontrabasses). — Тутцинг, 1970.
16. Раков Л.В., Вчитися, знати, вміти. Про виконавство та викладання гри на смичковому контрабасі. 2010.
17. Сумарокова В. Історія українського віолончельного й контрабасового мистецтва в контексті європейського виконавства : [навчальний посібник] / В. Сумарокова. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014.
18. Удовиченко Н. Особенности организации музыкального времени и его выразительные возможности // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. Вип. 36.
19. Утина А. Становление и развитие струнного квартета в украинской музыке // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. Вип. 36.

20. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Суми : Собор, 2002.
Додаткова
21. Altmann W. Literaturverzeichnis für Bratsche und Viola d'amore. Leipzig, 1937.
22. Angermüller, R. Weigl / R. Angermüller, T. Hrdlicka-Reichenberger // The New Grove dictionary of music and musicians / ed. by S. Sadie. – 2nd ed. [Далее – New Grove]. – London, 2001.
23. Antonio Stradivari [Electronic resource] // Cozio. Essential reference for fine instruments & bows. – New York : Tarisio Auctions, 2012-
24. Barnett, G. The Early Cello and Bononcini's Sonatas [Electronic resource] / G. Barnett // Journal of Seventeenth-Century Music. – 1999. – Vol. 5. – No 1. – Chicago : SSCM, 1995-
25. Becker, H. Mechanik und Ästhetik des Violoncellspiels / H. Becker, D. Rynar. – 2. Aufl. (Fotomechan. Nachdr. d. 1. Aufl. 1929). – Wien : Universal-Edition, 1971.
26. Bonta, S. From Violon to Violoncello: A question of strings? / S. Bonta // Journal of the American Musical Instrument Society. – 1977. – № 3.
27. Campbell, M. The great cellists. London : Robson Books, 2004.
28. Carpinteyro, E. Pedagogical Aspects in David Popper's Four Cello Concertos : Doctor of Musical Arts dis. / Eduardo Carpinteyro ; Univ. of Cincinnati. – Cincinnati, 2007.
29. Gagnon, M.-E. The influence of the French cello school in North America : A Doctoral Essay (Doctor of Musical Arts dis.) / Marie-Elaine Gagnon ; Univ. of Miami. Coral Gables, 2005.
30. Gerber A. Critical success factors in cello training (a comparative study) : PhD Music (Performance Practice) / Anzél Gerber ; Goldsmiths College ; Univ. of London. – London, 2008.
31. Hollis, H. R. The Musical Instruments of Joseph Haydn : An Introduction / H. R. Hollis // Smithsonian studies on history and technology. No. 38. – Washington, 1977
32. Kennaway, G. W. Cello techniques and performing practices in the nineteenth and early twentieth centuries : Ph. D. dis. / George William Kennaway ; Univ. of Leeds – Leeds, 2009.
33. Markevitch, D. The Cello as an Accompanying Instrument in the 18th Century / D. Markevitch // Strings. – 1991. – Vol. VI. – No. 3
34. Mstislav Rostropovich, Cellist and Conductor : "We carry out a divine service with our music" [Electronic resource] // Fidelio (Wien) / trans. by M. Wertz. – 1999. – Vol. VIII. – № I. – Washington : The Schiller Institute, 2001
35. Piatigorsky, G. Cellist : The autobiography of Gregor Piatigorsky (1903-1976) : Ch. 29. [Electronic resource] / G. Piatigorsky // Internet Cello Society. – 2011.
36. Raychev, E. D. The virtuoso cellist-composers from Luigi Boccherini to David Popper: a review of their lives and works : A Treatise ... of Doctor of Music / Evgeni Dimitrov Raychev ; Florida State Univ. – Tallahassee, 2003.

37. Rothschild, G. de. Luigi Boccherini : His Life and Work / G. de Rothschild ; preface by N. Dufourcq ; transl. by A. Mayor. – London : Oxford Univ. Press, 1965.
38. Shen, F.-Y. A Pedagogical and Analytic Comparison of Auguste Franchomme's Twelve Caprices, Op. 7 and Alfredo Piatti's Twelve Caprices, Op. 25 : Doctor of Musical Arts dis. / Fang-Yi Shen ; Univ. of Cincinnati. – Cincinnati, 2009.
39. Straeten, E. S. van der. History of the violoncello, the viol da gamba, their precursors and collateral instruments : With biographies of all the most eminent players of every country : [2 vols] / E. S. van der Straeten. – Repr. from the ed. of 1915. – New York : AMS Press, 1976.
40. Strother, L. The Cello Suites of Bach and Britten: History, Form and Performance : A Thesis ... for the Degree of Bachelor of Arts / L. Strother ; Wesleyan Univ. – Middletown, 2011.
41. The Cambridge Companion to the cello / ed. by R. Stowell. – Cambridge : 288 Cambridge Univ. Press, 1999
42. Venturini, A. M. The Dresden school of violoncello in the nineteenth century : Master of Musical Arts dis. / Adriana Marie Venturini ; Univ. of Central Florida. – Orlando, 2009.
43. Walden, V. E. An investigation and comparison of the French and AustroGerman schools of violoncello bowing technique: 1785–1839 : Ph. D. dis. / Valerie Elizabeth Walden ; Univ. of Auckland. – Auckland, 1994.
44. Walden, V. One hundred years of Violoncello : A History of Technique and Performance Practice 1740–1840 / V. Walden. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1998.
45. Wasielewski, W. J. The Violoncello and Its History (Music Reprint Series) / W. J. Wasielewski. – New York : Da Capo Press, 1968
46. Wigler, S. Rostropovich plays Bach suites with grand emotional tone [Electronic resource] / S. Wigler // The Baltimore Sun. – 1995. – 9 July. – Baltimore : The Baltimore Sun Media Group, 1990
47. Beethoven, L. Sonatas for Violoncello and Piano : Urtext / crit. B. Cooper, J. Del Mar. – Kassel : Bärenreiter, 2004.
48. Massau, A. Cours préparatoire de Violoncelle : I Partie / A. Massau. – Bruxelles : Schott, 1888.
49. Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire : Volume 1 : For Cello / comp. and ed. L. Rose, N. Stutch. – New York : International Music Company, 1995. 67 . Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire : Volume 2 : For Cello / comp. and ed. L. Rose, N. Stutch. – New York : International Music Company, 1995.
50. Herter Norton M. D. The art of string quartet playing; practice, technique, and interpretation. With the pref. of. Isaak Stern. New York : S.mon and Schuster, 1962.
51. Milward D. More about the viola.
<http://theviolaworkshop.com/page20a.html>.

52. 15. Primrose W. Technique is Memory: a method for Violin and Viola Players Based on Finger Patterns. London : Capitol Records, 1960.
53. Riley W. The history of the viola. Ann Arbor, 1980.
54. Zeyringer F. Literature für viola. Hartberg : Schnwetter, 1976.
Zeyringer F. The problem of Viola size. New York, The American Viola So
- 55.. Н.М.Крейко.Музичне мистецтво України(питання історії,педагогіки,виконавства)-Київ,Видавництво Ліра-К,2020.
- 56 String Methods for Beginners — Selim Giray, Routledge, 2020. (Сучасне керівництво для починаючих струнників, включаючи альт) вікіпедія
- 57 Journal of the American Viola Society (JAVS) — профільний науково-практичний журнал американського суспільства альта,36-37 випуски, 2020–2021
- 58 М.М.Удовиченко.Концертні ампула альта в творчості композиторів XVIII-XXIст.,Харків,2022
- 59 Simon Rowland-Jones.“Technique: Viola sound production” (конкретні прийоми звуковидобування на альті). thestrad.com+1,2022
- 60 М. Аабегю. “Virtual Teaching in the Applied String Studio During Shelter in Place”(практики та технології онлайн-навчання для альта), journals.sagepub.com,2023
61. Viola Friends Method. Book 2 2023 amazon.in
- 62 Viola Friends Method. Book 3 2024 amazon.in
- 63 Practical Viola Method. Видавництво:Carl Fischer Music,2024
- 64 М.Макаревич.Музична Україна.12 українських композиторів XX-XXIст.,-Київ,Видавництво ІРІО,2024
- 65..А.Городецький. Клас альта-новий вектор розвитку (монографічне дослідження)-Київ,2024

14. Інформаційні ресурси:

1. <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
2. <http://dspace.nbu.gov.ua/>
3. <https://imslp.org/>
4. <https://lib.odma.edu.ua/genre/0c003963-f292-44ae-8278-169aaffc1d6e/p/0>